

Πολιτική εξουσία και πνευματική ζωή

/ [Πεμπτουσία](#)

“Ουκ είχες εξουσίαν ουδεμίαν...ει μη ήν σοι δεδομένον άνωθεν” (Ιω. 19,11)

Δεν έχουν περάσει ακόμη τρεις ημέρες από την στιγμή που έκλεισαν οι κάλπες. Η Ελληνική κοινωνία κλήθηκε να αναδείξει την νέα πολιτική ηγεσία. Κάθε ανάδειξη κυβερνητικής εξουσίας λοιπόν, συνοδεύεται από ποικίλα συναισθήματα. Το βασικό ίσως συναίσθημα είναι η ενατένιση του μέλλοντος, με ελπίδα ή με επιφυλακτικότητα. Στον χώρο της ορθόδοξης θεολογίας και της πνευματικής ζωής ακούγονται διάφορες απόψεις και διαμορφώνονται ποικίλες στάσεις απέναντι στην πολιτική εξουσία. Πόσο απαραίτητη μπορεί να είναι η πολιτική εξουσία για τον χριστιανό που έχει θέσει ως στόχο της ζωής του την «εν Χριστώ» τελειώσή του; Έχει τελικά η πολιτική εξουσία στην ουσία της κάτι το οποίο μπορεί να εμποδίσει ή να προάγει την πνευματική ζωή;

Αν ακολουθήσει η σκέψη μας την Βιβλική και την Πατερική παράδοση θα δούμε ότι ο άνθρωπος, δημιουργημένος κυρίαρχος, ελεύθερος και ανενδεής, θέλησε να αυτονομηθεί από τον δημιουργό Θεό κάνοντας εγωιστική χρήση της ελευθερίας του. Με τον τρόπο αυτό έχασε την κυρίαρχη αρχοντιά του και επέλεξε κάτι λιγότερο από αυτό που είχε. Όπως έλεγε και ο αείμνηστος Παναγιώτης Νέλλας, επέλεξε ανάμεσα στην ζωή και την επιβίωση την δεύτερη (Βλ. Ζώνον Θεούμενον, Εκδ. Αρμός, 2006). Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να υποταχθεί στην φυσική αναγκαιότητα. Η εργασία, οι τέχνες, οι επιστήμες και κάθε μέσο επιβίωσης συμβολίζονται από τον ιερό συγγραφέα της Γενέσεως με την χαρακτηριστική εικόνα των δερματίνων χιτώνων (Γεν. 3,21). Ανάμεσα στους «δερμάτινους χιτώνες» σημαντική θέση καταλαμβάνει και η πολιτική εξουσία, αναγκαία για την κοινωνική οργάνωση των ανθρώπων και τον περιορισμό του κακού και της αυθαιρεσίας.

Οι «δερμάτινοι χιτώνες», παρά το κατώτερο επίπεδο ζωής που σκεπάζουν, δεν παύουν να αποτελούν μέρος της πρόνοιας του φιλεύσπλαχνου και παντεπόπτη Δημιουργού. Μέσα από αυτούς καλείται ο άνθρωπος όχι μόνο να επιβιώσει, αλλά να τελειωθεί. Αρκεί να τους θεωρήσει και να τους αξιοποιήσει ως μέσα και όχι ως απόλυτους σκοπούς. Από την στιγμή που κάθε ανθρώπινη ενέργεια είτε αυτή είναι τέχνη είτε είναι επιστήμη ή οτιδήποτε άλλο απολυτοποιείται, τότε αποβαίνει επικίνδυνο είδωλο. Ο κίνδυνος είναι ακόμη μεγαλύτερος όταν πρόκειται για την πολιτική εξουσία. Όταν αυτή μαζί με την ιδεολογία της απολυτοποιούνται, αυτόματα έχουμε καταπίεση του ανθρώπου προς τον συνάνθρωπο, έχθρα, μίσος και πόλεμο σε κάθε κλίμακα. Μέσα σε αυτό το πνεύμα ακούμε τον ψαλμωδό να λέει

«Μη πεποιθήατε επ' άρχοντας, επί υιούς ανθρώπων ος ουκ έστι σωτηρία» (Ψαλμ. 145,3)

Από την άλλη, όταν η χρήση της εξουσίας, η οποία κατά τον ίδιο τον Χριστό προβλέπεται «άνωθεν» (Ιω. 19,11), ασκείται με σκοπό την δικαιοσύνη και την ανακούφιση του πόνου, στην βάση πάντα του σεβασμού στην αξία του ανθρώπου ως Προσώπου, τότε ακόμη και μέσα σε αυτήν ο άνθρωπος μπορεί να αναζητήσει και να αναγνωρίσει την μέριμνα και την αγάπη του Θεού για το πλάσμα του. Τότε από θεσμός καταπίεσης και εκμετάλλευσης μπορεί να αποβεί ευλογία. Τότε ίσως θα άξιζε κανείς να την στηρίξει με «φιλότιμο», όπως έλεγε ο Άγιος Παΐσιος ο Αγιορείτης, που τόσο έπασχε και τόσο στήριξε τον πονεμένο λαό.

Στην Πεμπτουσία είναι βαθειά πεποίθησή μας ότι ο άνθρωπος στην ζωή δεν περνά ως απλός παρατηρητής, αλλά προσλαμβάνει τα πάντα με ιδιαίτερο τρόπο και αφήνει το προσωπικό του στίγμα στην ιστορία. Αναζητά - πρέπει να αναζητά - το νόημα των πραγμάτων και της ζωής. Στο πνεύμα αυτό και με βάση τις αρχές της η Πεμπτουσία από σήμερα θα έχει την χαρά να επικοινωνεί με τους επισκέπτες της μέσω της εβδομαδιαίας στήλης "Editorial", εκφράζοντας κάποιες ελεύθερες σκέψεις σχετικά με μείζονα ζητήματα της εποχής μας, όπως το σημερινό: της θέσης της πολιτικής εξουσίας στη ζωή του χριστιανού.

Νικόλαος Κόϊος

Διευθυντής Σύνταξης